

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 4 december 2024 15:47
Aan: [REDACTED]@agrifirm.com
Onderwerp: vergunningsaanvraag Ow zaaknummer 2024-013203
Bijlagen: Toelichting_aanvraag_soorten_Gelderland_27_02_2024_0237033029.pdf

Beste [REDACTED],

Zoals telefonisch besproken zou ik nog het een en ander toelichten met betrekking tot de vergunningsaanvraag voor Mgr. Zwijzenplein 31 te Kerkdriel, bij ons bekend onder zaaknummer 2024-013203.

Er is besloten dat het noodzakelijk is om het vleermuisonderzoek aan te vullen met twee onderzoeksrondes gericht op de kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Als toch verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig blijken te zijn dan is hiervoor geen vergunning verleent en is er sprake van een overtreding van de Omgevingswet. In dit geval dient er contact worden opgenomen met de Provincie Gelderland.

Met betrekking tot de gierzwaluw hanteert de Provincie Gelderland een standaardcompensatie van factor 5, zoals beschreven in de *Toelichting aanvraag soorten* (zie bijlage). Overeenkomstig met het activiteitenplan wordt een overcompensatie van factor 6 daarom voldoende geacht. Dit is echter ook van toepassing op de permanente mitigatie. Voor de huismus wordt een overcompensatie van factor 3 voorgeschreven.

Tot slot heb ik nog een tweetal vragen. Op basis van de positionering ga ik er van uit dat het woningdeel waar al tijdelijke gierzwaluwkasten aan zijn bevestigd geen externe verbouwing (dak, muren) zal ondervinden, in verband met de verstoring van deze tijdelijke kasten. Klopt deze aanname? Ook wil ik vragen of u de positionering van de permanente gierzwaluwkasten (afbeelding 10 uit uw reactie) dermate aanpast dat er uitsluitend sprake is van vrije uitvliegroutes.

Na uw terugkoppeling kan ik van start gaan met het besluit.

[REDACTED]
Vergunningverlener Omgevingswet

Mobiel, sms of whatsapp 06 [REDACTED] [REDACTED]@ gelderland.nl | www.gelderland.nl
werkdagen: [REDACTED] |

 provincie
Gelderland

Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Laatste update: 27 februari 2024.

Toevoegen bij een aanvraag soorten:

- Aangevraagde soorten en verboden onder Ow en Bal (zie bijlage 1)
- Rapportage Quicksan flora en fauna
- Rapportage soortgericht onderzoek
- Projectplan

Rapportage Quicksan flora en fauna

Bij een quickscan flora en fauna wordt door een ecologisch deskundige¹ bepaald welke soorten binnen het plangebied of de invloedssfeer van de activiteit voor kunnen komen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het aanwezige habitat en de verspreiding van de soort. Een quickscan bestaat uit bureauonderzoek (bijv. Nationale Databank Flora en Fauna) en minimaal een veldbezoek. Er dient een duidelijke kaart bij te zitten waarop is aangegeven wat het plangebied is en wat de ingreep inhoudt. Afhankelijk van de te verwachten soorten en de mogelijke effecten van de activiteit, dient aanvullend (soortgericht) onderzoek te worden uitgevoerd.

Wanneer de ingreep beperkt is (bijvoorbeeld bij renovatie) en de te verwachten soorten daarbij aannemelijk zijn en hier ook aanvullend onderzoek naar wordt verricht, kan een rapportage quickscan achterwege blijven.

Indien echter bepaalde beschermde soorten op voorhand worden uitgesloten, terwijl er ogenschijnlijk geschikt habitat aanwezig is, zal dit in de quickscan duidelijk gemotiveerd moeten worden en dient deze altijd te worden bijgevoegd. Als er bijvoorbeeld werkzaamheden aan een dak nodig zijn, waar mogelijk huismussen kunnen voorkomen, verwachten wij ook dat er een onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd.

Effectbeoordelingen op natuurgebieden en houtopstanden maken ook onderdeel uit van een quickscan, maar vallen buiten de vergunning voor soorten.

Rapportage Soortgericht onderzoek

Voor de soorten waarvan in de quickscan is bepaald dat er effecten op kunnen treden, is bijna altijd aanvullend (soortgericht) onderzoek nodig. Dit onderzoek kan nodig zijn om de aanwezigheid van de soort met zekerheid te kunnen uitsluiten, of juist om te bepalen wat de functie van het plangebied is voor de soort en wat de effecten van de ingreep hierop zijn.

Bij soortgericht onderzoek dient de hele ecologie van de soort te worden beschouwd en de functie die het plangebied daarbinnen heeft. Daarbij moet ook gelet worden op externe werking, cumulatieve effecten of indirecte gevolgen van de activiteit op beschermde soorten, binnen en buiten het plangebied.

Soortgericht onderzoek vindt plaats door een ecologisch deskundige op basis van reguliere onderzoeksprotocollen of de kennisdocumenten die uitgegeven worden door BIJ12. Afwijkende onderzoeksmethoden dienen goed onderbouwd te worden of op voorhand afgestemd te zijn met de provincie.

1 Ecologisch deskundige = iemand die een MBO-, HBO- of universitaire opleiding heeft genoten in de Nederlandse ecologie of natuurbeheer of daarmee vergelijkbare studies of die anderszins een aantoonbare soortenkennis van de Nederlandse flora en fauna heeft opgebouwd én die minimaal 1 jaar ervaring heeft met ecologisch veldonderzoek.

De rapportage van het soortgericht onderzoek moet minimaal beschrijven:

- De onderzochte soort(groep)en.
- Het onderzoeksgebied met eventuele deelgebieden op kaart.
- Per soort(groep) de gebruikte onderzoeksmethode en middelen, de gehanteerde kennisdocumenten of onderzoeksprotocollen. Indien afwijkend van de standaard; een motivatie met duidelijke en ecologisch verantwoorde onderbouwing.
- De onderzoekdatums, aanvang- en eindtijden en weersomstandigheden.
- Aantal onderzoekers per ronde.
- De onderzoeksresultaten: welke soort(en) zijn aangetroffen, getelde of geschatte aantallen, functie van het onderzoeksgebied of aangetroffen verblijf-/groeiplaats van de soort, belang voor het netwerk of populatie, kwaliteit van het habitat binnen het onderzoeksgebied in relatie tot de omgeving.

Projectplan

Een projectplan (ook wel mitigatieplan of activiteitenplan genoemd) maakt de mogelijke effecten van een ingreep of activiteit op de (beschermde) soorten inzichtelijk en geeft aan wat wordt gedaan om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Een projectplan moet in ieder geval beschrijven:

- **Het plangebied op kaart**, indien van toepassing straatnamen en huisnummers weergeven of in een aparte adreslijst toevoegen.
- **Beschrijving van de werkzaamheden of activiteiten**, en indien relevant; wijze van uitvoering, toekomstig gebruik en de oorspronkelijke en beoogde situatie op kaart.
- **De planning en fasering**; met voorgenomen werkperioden in het jaar en de beoogde start- en einddatum van het project.
- **Een samenvatting van de onderzoeksresultaten** uit het soortgericht onderzoek.
- **Effectbeoordeling** van de voorgenomen activiteiten op de voorkomende soorten.
- Indien van toepassing; aangeven welke maatregelen genomen worden om verboden van de Ow en Bal (bijvoorbeeld verstoren broedvogels) of niet beschermde in het wild levende planten en dieren (zorgplicht) te voorkomen.
- Voor **welke soorten** een vergunning wordt aangevraagd en voor **welke verboden** (zie bijlage 1).
- Aangeven **welke mitigerende of compenserende maatregelen** getroffen worden om de effecten op de beschermde soorten zoveel mogelijk te mitigeren (zie ook hieronder *richtlijnen mitigerende maatregelen*).
Benoem zowel de tijdelijke als de permanente maatregelen en beschrijf indien van toepassing; type/uitvoering maatregel, datum van aanbrengen en geef de locatie van de maatregelen aan op een kaart. Indien de maatregelen afwijken van de standaard; een motivatie met duidelijke ecologische onderbouwing.
- Aangeven **welke alternatieven** overwogen zijn met minder schadelijke effecten voor de soort, voor wat betreft;
 1. De planlocatie.
 2. De uitvoeringsperiode.
 3. De beoogde werkmethode.
 4. De inrichting.

- Benoem het **wettelijk belang** genoemd in Besluit Kwaliteit leefomgeving (Bkl) artikel 8.74 j lid 1 (Vogelrichtlijn) of artikel 8.74 k lid 1b (Habitatrichtlijn) of artikel 8.74l lid 1b (Andere beschermde soorten Bijlage IX Bal) dat van toepassing is en motiveer waarom dit van toepassing is.
- Geef aan wat de effecten van de ingreep (met maatregelen) zijn op de **staat van instandhouding per soort**. Beschouw dit zowel op lokaal niveau (populatie en netwerk) als voor de soort in het algemeen (provinciale en landelijke spreiding en index).
- Bronnenlijst

Richtlijnen vergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit voor de Omgevingswet soortbescherming Bal in de provincie Gelderland

Voor een deel van de beschermde soorten die vallen onder hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving zijn door de gezamenlijke provincies onder BIJ12 kennisdocumenten opgesteld. Deze kennisdocumenten geven richtlijnen voor onderzoeksinspanningen, effectbeoordelingen en mitigerende maatregelen. Soms zijn deze richtlijnen concreet en bewezen effectief. Er zijn ook onderdelen die minder eenduidig zijn, ruime marges hanteren of door voortschrijdend inzicht inmiddels achterhaald zijn.

Er kan zo onduidelijkheid ontstaan over de beoordeling van een soortenaanvraag, omdat de richtlijnen uit de kennisdocumenten anders geïnterpreteerd of gehanteerd worden. Voor een deel geldt dit ook voor de onderzoeksprotocollen die bijvoorbeeld door het Netwerk Groene Bureaus zijn uitgegeven. Onduidelijkheid over de onderzoeksinspanning of uit te voeren maatregelen is ongewenst. Wanneer dit pas in het beoordelingsproces aan de orde komt, kan dit voor onnodige vertraging of extra kosten zorgen.

De provincie Gelderland staat open voor innovaties en verbeteringen in de bescherming van soorten en hun leefgebied. Op gezette tijden willen wij de discussies hierover in het werkveld voeren en meedenken in oplossingen. Maar niet tijdens het beoordelingsproces. Als een alternatieve werkwijze de best mogelijke oplossing is vanuit het ecologisch perspectief kunnen wij hier soms pragmatisch mee omgaan. Echter als een initiatiefnemer of zijn ecologisch adviseur wil afwijken van de standaard voor onderzoek of mitigatie, kan dit beter vooraf worden afgestemd, anders loopt men het risico dat de aanvraag wordt afgewezen.

NB vleermuisonderzoek:

De “Richtlijn Vleermuisonderzoek Grote Gebieden” opgesteld door het NGB en Zoogdierverseniging en het Grote gebieden protocol voor gierzwaluw is alléén van toepassing voor een nulmeting ten behoeve van een soortmanagementplan (SMP) voor een gemeente.

Ook de onderzoeksinspanning zoals die door ons is opgesteld voor de generieke methodiek voor woningcorporaties, is alléén van toepassing binnen een generieke omgevingsvergunning! Deze hangt namelijk sterk samen met de extra inspanning op de mitigatie.

Voor een losse projectaanvraag wordt nog steeds de onderzoeksinspanning conform de kennisdocumenten van BIJ12 en het vigerende vleermuisprotocol gehanteerd. Van bovengenoemde onderzoeksmethodieken kan alleen met een goede ecologische onderbouwing worden afgeweken en alleen met goedkeuring vooraf.

Hieronder wordt een nadere toelichting en nuancering op de richtlijnen gegeven zoals wij die in de provincie Gelderland bij de beoordeling van vergunningsaanvragen toepassen. Voor zover een onderdeel hier niet wordt besproken verwijzen we u naar de kennisdocumenten en onderzoeksprotocollen. Deze vormen daarbij steeds het uitgangspunt.

De inzichten in onderzoeksmethoden en effectieve maatregelen veranderen nog regelmatig. Daardoor kunnen ook de beoordelingskaders van het bevoegd gezag worden aangepast. Controleer dus bij elke nieuwe aanvraag of de richtlijnen nog overeenkomen.

Richtlijnen onderzoek (aanvullend of afwijkend op de kennisdocumenten of standaard onderzoekprotocollen)

Huismus

Voor huismussen hanteren wij grotendeels de richtlijnen uit het kennisdocument huismus van BIJ12 en niet die van de het onderzoeksprotocol NGB. Dat betekent minimaal twee bezoeken tussen 1 april en 15 mei met minimaal 10 dagen tussentijd (cf. kennisdocument) óf 4 bezoeken (afwijkend van protocol NGB) tussen 10 maart en 20 juni, met minimaal 10 dagen tussentijd. De bezoeken moeten in de ochtend plaatsvinden tussen 1 uur na zonsopkomst (niet voor 7.00) en 11 uur.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen hanteren wij ten opzichte van het kennisdocument (2023) van BIJ12 aangescherpte onderzoeksrichtlijnen

3 bezoeken **tussen 1 juni en 15 juli**, met **minimaal 10 dagen** tussen de bezoeken. Beginnend anderhalf uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang. Een van de bezoeken moet **na 1 juli** plaatsvinden. Combinatie met vleermuisonderzoek aansluitend is mogelijk.

Gewone dwergvleermuis (vanaf seizoen 2021 volgens Vleermuisprotocol 2021)

(Ter verduidelijking hierop):

Ochtendbezoek voor zomerverblijfplaats in de kraamperiode tussen 15 mei en 15 juli laten plaatsvinden. Alleen bij kleine overzichtelijke (!) onderzoeklocaties (75% regel) mag hiervan afgeweken worden.

Waarnemingen van baltsroepen duiden op een paarverblijf in de directe omgeving, omdat de gewone dwergvleermuis al vliegend zijn baltsroep voortbrengt is een exacte locatie meestal niet vast te stellen. Worst case dient uitgegaan te worden van een paarverblijf binnen het plangebied. Wel zijn voor de mitigatie clusterings van baltsroepen mogelijk of gecombineerde paar-/zomerverblijven.

Onderzoek naar massawinterverblijven conform kennisdocument. Massawinterverblijven komen niet alleen voor in hele hoge flats. Deze verblijven komen ook voor bij relatieve laagbouw, waarbij de nodige buffering plaatsvindt door geschakelde bouwconstructies of warmtelekken bij stookinstallaties.

Laatvlieger

Als er bij gebouwen verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig zijn, is de laatvlieger ook niet uit te sluiten. Er is nog te weinig bekend over de fysieke kenmerken van een kraamverblijf laatvlieger om deze op voorhand uit te kunnen sluiten. Wij vragen daarom ook 2 avondbezoeken in de kraamperiode met 20 dagen (vanaf 2021) tussen de bezoeken.

Vleermuizen algemeen

Verblijfplaatsen uitsluiten met endoscoop of boomcamera moet goed onderbouwd worden. In principe accepteren wij dit alleen bij acuut gevaar van de openbare veiligheid; bijvoorbeeld bij noodkap van bomen (aantonen met VTA-rapportage) of als aanvulling op een

batdetectoronderzoek (bijvoorbeeld naar vliegroute in een laan); en alleen bij zeer beperkte en overzichtelijke verblijfsmogelijkheden.

Kleine marterachtigen

Sinds januari 2024 is er een kennisdocument van BIJ12 voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn of wezel) welke wij hanteren. Bij een project waarbij mogelijk negatieve effecten voor kleine marterachtigen kunnen optreden kunnen twee benaderingen worden gekozen. Bij de eerste benadering, een worst-case benadering, wordt op basis van een beoordeling van het plangebied ingeschat of er (onderdeel) van een leefgebied van een kleine marterachtige aanwezig is en of hierop mogelijk negatieve effecten als gevolg van het project kunnen optreden. Bij de beoordeling van het plangebied wordt gelet op de aanwezigheid van de drie V's: Verbinding, Voedsel en Voortplanting, binnen het plangebied of in de omgeving.

Om kleine marterachtigen bij geschikt leefgebied te mogen uitsluiten is altijd nader onderzoek nodig. Vanwege de trefkans op alle drie de soorten (bunzing, hermelijn en wezel) adviseren wij daarbij het gebruik van de Struikrover® in combinatie met een lokaas van sardientjes (onderzoek met andere middelen zoals; Mostela, losse cameravallen of sporenbuizen vragen een gecombineerde inzet om alle soorten te kunnen uitsluiten).

Het onderzoek moet plaatsvinden gedurende 8 aaneengesloten weken in de periode juni tot half november. Per 0,25 ha moet per meetpunt een unit geplaatst worden deze mag na 4 weken verplaatst worden naar een ander meetpunt waarmee in feite binnen 8 weken 0,5 hectare onderzocht kan worden met een unit. De meetpunten moeten logisch verdeeld zijn over het plangebied (zie voor details het kennisdocument).

Als potentieel leefgebied is aangetoond (of worstcase aanwezig is) en dit wordt aangetast is een omgevingsvergunning nodig. Deze kan worden verleend mits er voldoende passende mitigerende of compenserende maatregelen worden genomen.

Waterspitsmuis

Wij accepteren E-DNA-onderzoek niet als methode om de **afwezigheid** van de waterspitsmuis aan te kunnen tonen. Om afwezigheid van waterspitsmuis aan te kunnen tonen dient gebruik te worden gemaakt van inloopvallen, Struikrover® of lokbuizen (bij voorkeur inclusief haarval). Bij het onderzoek met inloopvallen dient tenminste gedurende drie nachten lang te worden gevangen. Per etmaal dienen tenminste drie controles plaats te vinden (iedere acht uur). Wanneer de vallen 's ochtends worden dichtgezet en 's avonds weer worden geopend, kan ook met twee controles worden volstaan. De vallen dienen te worden gevuld met droog hooi en voer en moeten worden geplaatst op de meest kansrijke stukken voor de waterspitsmuis. Lokbuizen dienen tenminste twee weken te worden ingezet, in dezelfde dichtheid als inloopvallen. Onderzoek naar de waterspitsmuis wordt bij voorkeur in het najaar (half augustus tot eind oktober) uitgevoerd. In deze periode zijn de populatiedichtheden het grootst en daardoor is er de meeste kans om de soort ook daadwerkelijk aan te treffen.

E-DNA

Vooralsnog accepteren wij E-DNA niet om soorten mee uit te kunnen sluiten, ze kunnen wel gebruikt worden om soorten aan te tonen. Voor de Grote modderkruiper maken wij hierbij een uitzondering, omdat de trefkans hierbij hoog is en alternatief onderzoek met schepnet vaak bemoeilijkt wordt door de vegetatie. Er dient dan wel bewijslast van monsternamen en analyserapporten overlegd te worden. Bij aanwezigheid is aanvullend soms nog wel inventarisatie nodig met schepnet of elektrovisser om de populatieomvang in beeld te brengen.

Richtlijnen mitigerende maatregelen (aanvullend of afwijkend op de kennisdocumenten)

In principe moet er bij aantasting van verblijfplaatsen altijd tijdelijke mitigatie worden aangeboden.

De tijdelijke mitigatie functioneert tijdens de werkzaamheden als een ongestoord alternatief voor de oorspronkelijke verblijfplaats. Daarnaast kan het na de realisatie van het project ondersteunen bij de gewinning aan de nieuwe permanente verblijven of de oude (herstelde) verblijfplaatsen.

Het inzetten van net gerealiseerde permanente verblijven als tijdelijke mitigatie van projecten in de naastgelegen wijk staan wij niet toe, omdat deze al zijn aangebracht als mitigatie/compensatie van de oorspronkelijke verblijfplaatsen ter plaatse. Wel kunnen na realisatie van deze permanente verblijven, de dan nog aanwezige tijdelijke verblijfplaatsen, opnieuw ingezet worden als tijdelijke mitigatie voor een project in de buurt. Indien men voornemens is om tijdelijke verblijfplaatsen voor meerdere deelgebieden van een renovatieproject in te zetten, dient die mitigatie op elk moment voldoende te zijn voor het aantal aan te tasten verblijfplaatsen per deelgebied, rekening houdend met de voorgeschreven factor. Pas als de renovatie in een deelgebied volledig afgerond is en de permanente verblijfplaatsen functioneel en ongestoord zijn, en desgevraagd aantoonbaar geaccepteerd, mag de tijdelijke mitigatie aangewend worden voor een volgend deelgebied. De gebruikelijke gewenningsperioden en afstanden voor de mitigatie moeten daarbij wel gehanteerd worden.

Permanente verblijven dienen bij voorkeur op de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats gerealiseerd te worden. Permanente verblijven moeten een duurzaam karakter hebben en dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Dit betekent een duurzame integratie in een gebouw. Dus geen losse opbouwkasten. Geïsoleerde gevelbetimmeringen voor vleermuizen, zijn afhankelijk van de te compenseren functie, beperkt toegestaan. Voor gierzwaluwen en huismussen is maatwerk in dak- of gevelbetimmeringen toegestaan. Hierbij kan monitoring worden voorgeschreven.

Tillen voor huismussen of vleermuizen (paalkasten) worden alleen voor een deel van de tijdelijke mitigatie geaccepteerd (maximaal 25% tot 50%) en alleen dan als de mitigatie met standaard kasten niet goed mogelijk is, bijvoorbeeld als er geen geschikte locaties beschikbaar zijn in het buitengebied. Hierbij kan ook monitoring worden voorgeschreven.

Huismus

Per broedgeval met factor 2 mitigeren en gelijke spreiding als oorspronkelijke broedplaatsen.

Huismussen hebben graag een ruime nestkast met een invliegopening van 35 mm doorsnee. Veel nestkasten in de handel hebben een te klein vloeroppervlak en zijn relatief hoog. Wanneer de jongen groot worden is er te weinig plaats.

Een goede richtlijn voor het vloeroppervlak is circa 13 x 25 cm. De hoogte is bij voorkeur 14 cm. Gierzwaluwkasten voldoen hier ook aan (zie hieronder). De minimale broedoppervlakte moet minimaal 13 x 15 cm zijn (l x b) en 8 cm hoog. Deze minimale maatvoeringen gelden ook voor aangepaste broedruimten onder het dak.

Prefab vogelvides worden niet meer geaccepteerd. Onderzoek van SOVON heeft laten zien dat de vogelvides niet naar verwachting functioneren. Teruggeplaatst vogelschroot (minimaal twee volledige dakpanlengtes) en aangepaste vogelvides conform “Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten” (Arcadis i.o.v. Provincie Gelderland, 2019) worden wel geaccepteerd. Bij van buitenaf geïsoleerde daken wordt geadviseerd het vogelschroot niet terug te plaatsen op

volledig op het zuiden geëxponeerde daken, omdat daardoor de nestplaats mogelijk te warm kan worden, zuidoost of zuidwest geëxponeerd kan wel.

Gierzwaluw

Afwijkend van het nieuwe kennisdocument (2023) vragen wij bij enkele broedgevallen om deze te compenseren met een factor 5.

Indien binnen een straal van 50 meter meerdere nestplaatsen (> 5) zijn vastgesteld kunnen we de compensatiefactor eventueel afschalen naar factor 3.

Mitigatie kan achterwege blijven als volledig buiten broedseizoen wordt gewerkt (niet tussen 15 april en 1 september) en er géén veranderingen aan de verblijfplaatsen plaatsvinden. Indien bij de renovatie nieuwe dakisolatie is aangebracht of bijvoorbeeld andere dakpannen zijn geplaatst, dan altijd ook alternatieve verblijfplaatsen aanbieden, want acceptatie is dan niet zeker.

Bij nestplaatsen van gierzwaluwen staan we werken in de broedperiode in principe niet toe, tenzij dit niet anders mogelijk is zoals bij sloop.

In tegenstelling tot wat het nieuwe kennisdocument aangeeft vragen wij voor de acceptatie van tijdelijke mitigatie (bijvoorbeeld nodig bij sloop) in alle gevallen een volledige broedperiode (15 april-1 september) als gewenningsperiode, ook bij aantallen minder dan 10 nesten. Het klopt, zoals in het kennisdocument aangegeven, dat gierzwaluwen niet gestimuleerd worden een nieuwe locatie te accepteren zolang de oude nog beschikbaar is, maar een vroege plaatsing kan er wel voor zorgen dat de zogenaamde “bangers” de nieuwe locatie al eerder vinden en daardoor de broedparen van de ongeschikt gemaakte nestlocaties op het juiste spoor brengen. Vroege plaatsing biedt ook de mogelijkheid de vogels met gierzwaluwgeluiden al te lokken.

Gierzwaluwkasten hebben een minimum bodemoppervlakte van 15 x 25 cm en een minimum hoogte van 13 cm. Een invliegopening van minimaal 3,5 cm hoog en 6,5 cm breed (ovaal) is asymmetrisch aangebracht, zodat er een donkere hoek ontstaat en op maximaal 2 cm boven de bodem (van binnenuit gemeten) aangebracht. Omdat deze kasten ook voor huismussen geschikt kunnen zijn, hebben deze kasten de voorkeur, omdat ze voor de soorten uitwisselbaar zijn. Dit in tegenstelling tot kasten met een hooggeplaatste invliegopening, die alleen geschikt zijn voor huismussen en een ecologische val kunnen vormen voor gierzwaluwen.

Gewone dwergvleermuis

Per aangetroffen verblijfplaats met factor 4 mitigeren en een gelijke spreiding als oorspronkelijke verblijfplaatsen. Bij grote aantallen verblijfplaatsen in een klein plangebied, is clustering mogelijk. De aangeboden verblijfplaatsen moeten dezelfde functie als de oorspronkelijke verblijfplaatsen kunnen vervullen.

Tijdelijke vleermuiskasten aangebracht op palen of bomen wordt als tijdelijke mitigatie voor een deel (maximaal 25 tot 50 %) geaccepteerd, al heeft het aanbrengen van kasten op gevels voor gebouwen bewonende soorten steeds sterk de voorkeur. Als tijdelijk alternatief voor kraamverblijven wordt het niet geaccepteerd.

Recent onderzoek heeft aangetoond dat met name zwarte multiplexkasten, te heet kunnen worden in de zon. Op locaties die zuid, zuidoost of zuidwest georiënteerd zijn moeten daarom uitwendige kasten lichtgekleurd zijn of met een lichte kleur overgeschilderd worden.

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn meestal een onderdeel van een netwerk aan verblijfplaatsen, functies kunnen binnen dit netwerk veranderen. Een zomerverblijf kan het jaar daarop een kraamverblijf worden en een paarverblijf kan ook als winterverblijfplaats dienen.

Voor alle verblijfplaatsen geldt daarom een beperking voor het ongeschikt maken in verband met de kwetsbaarheid van de winterperiode (15 oktober tot 1 april) en de kraamperiode (1 mei tot 15 juli).

Ongeschikt maken van gebouwen bij sloop door het creëren van tocht is niet eenvoudig. Gebouwen mogen niet instorten, maar er moet wel voldoende luchtcirculatie zijn om de vleermuizen weg te jagen. Soms is er nog oude isolatie aanwezig. Bij voorkeur wordt daarom de spouw aan de bovenkant volledig geopend door zoveel mogelijk handmatig alle dakpannen, dakbeschot, boeiboorden en muurplaten te verwijderen. Ook raam- en deurkozijnen moeten daarbij worden verwijderd. Eventueel kan met bouwlampen de bouwlocatie goed worden aangelicht. Indien dit praktisch niet uitvoerbaar is, dienen exclusion-flaps te worden gebruikt. Bij renovatie en na-isolatie dienen altijd exclusion-flaps te worden toegepast.

Exclusion-flaps

De in-/uitgang van een exclusion-flap moet volledig glad zijn (ook aan de muurkant), zodat een vleermuis geen grip kan krijgen om terug te kruipen. Wanneer delen van toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, dient vanuit elke voor vleermuizen mogelijke verblijfplaats minimaal binnen tweeënhalve meter een opening met exclusion-flap bereikt te kunnen worden. De uitgang van de exclusion-flap moet minimaal net zo groot zijn als de opening die toegang tot de verblijfplaats verschaft óf, indien er delen worden dichtgezet, zo groot zijn dat deze voor alle vleermuissoorten, groot en klein, nog te nemen is. Voor het dichtzetten van openingen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen zoals purschuim worden gebruikt.

Laatvlieger

Er is weinig bekend over deze soort; bijvoorbeeld waarom ze haast nooit in kasten worden aangetroffen. Mitigatie voor laatvlieger vraagt maatwerk.

Bij kraamverblijven van laatvliegers wordt uitgegaan van het zoveel mogelijk behouden van de verblijfplaats in zijn oorspronkelijke staat of het aanbieden van een ruime compensatie waarbij minimaal 1 jaar gewenningsperiode moet worden aangehouden.

Ongeschikt maken van een laatvliegerverblijf voor de winterperiode, moet gebeuren voor 1 oktober, omdat laatvliegers in het najaar minder actief zijn.

Steenuil en kleine marterachtigen

Verblijfplaatsen voor deze soorten zijn relatief makkelijk te mitigeren, met marterhopen of steenuilenkasten. De focus bij de mitigatie of compensatie voor deze soorten zal vooral op het compenseren van het aangetaste leefgebied liggen. Bijvoorbeeld door het aanleggen (of behouden) van houtwallen en kleine landschapselementen, zoals fruitbomen of takkenrillen. Bij de compensatie of mitigatie kan gekeken worden naar het verbeteren van de kwantiteit of kwaliteit van het leefgebied. Houdt bij het plaatsen van kasten ook rekening met het benodigde onderhoud.

Das

Een dassenburcht functioneert alleen goed als deze ongestoord is en er voldoende foerageergebieden in de omgeving aanwezig zijn met goede (veilige) verbindingroutes ernaartoe. Indien foerageergebied wordt aangetast dient dit gecompenseerd of gemitigeerd te worden in kwaliteit, kwantiteit of bereikbaarheid. In de Uitvoeringsregels Omgevingswet Gelderland zijn hiervoor richtlijnen en rekenregels opgenomen.

Bijlage 1 Overzicht verboden Wet natuurbescherming (oud) naar Omgevingswet (Ow) en Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor soortbescherming.

Soorten Vogelrichtlijn (betreft alle inheemse vogels).

Artikel Wnb	Verbod	Artikel Omgevingswet (Ow)	Artikel Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
3.1 lid 1	Doden	5.1, lid 2 g	11.37, lid 1 a
3.1 lid 1	Vangen	5.1, lid 2 g	11.37, lid 1 a
3.1 lid 2	Nesten, rustplaatsen of eieren vernielen of wegnemen.	5.1, lid 2 g	11.37, lid 1 b
3.1 lid 3	Eieren rapen en onder zich hebben	5.1, lid 2 g	11.37, lid 1 c
3.1 lid 4	Verstoren*	5.1, lid 2 g	11.37, lid 1 d
3.1 lid 5	Uitzondering verstoren SVI	5.1, lid 2 g	11.37, lid 3
3.2 lid 6	Vervoer en onder zich houden (niet commercieel)	5.1 lid 2 g	11.39, lid 1

* Dit verbod is niet van toepassing indien de verstoring aantoonbaar niet leidt tot een wezenlijk effect op de staat van instandhouding van de soort (zie 3.1 lid 5).

Soorten Habitatrichtlijn inclusief Bern en Bonn voor zover het geen vogels betreft.

Artikel Wnb	Verbod	Artikel Ow	Artikel Bal
3.5 lid 1	Doden	5.1, lid 2 g	11.46, lid 1 a
3.5 lid 1	Vangen	5.1, lid 2 g	11.46, lid 1 a
3.5 lid 2	Verstoren	5.1, lid 2 g	11.46, lid 1 b
3.5 lid 3	Eieren vernielen of rapen	5.1, lid 2 g	11.46, lid 1 c
3.5 lid 4	Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen beschadigen of vernielen	5.1, lid 2 g	11.46, lid 1 d
3.5 lid 5	Planten plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen	5.1, lid 2 g	11.46, lid 1 e
3.6 lid 2	Onder zich hebben of vervoeren anders dan voor verkoop.	5.1, lid 2 g	11.47 lid 1 b

Andere beschermde dier- en plantensoorten zoals genoemd artikel 11.54 van Bal onder lid 1a en 1c en opgenomen in bijlage IX van Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel Wnb	verbod	Artikel Ow	Artikel Bal
3.10 lid 1a	Doden.	5.1, lid 2 g	11.54 lid 1a (bijlage IX onder A)
3.10 lid 1a	Vangen	5.1, lid 2 g	11.54 lid 1 a (bijlage IX onder A)
3.10 lid 1b	Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen beschadigen of vernielen	5.1, lid 2 g	11.54 lid 1 b (bijlage IX onder A)
3.10 lid 1c	Planten plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.	5.1, lid 2 g	11.54 lid 1 c (bijlage IX onder B)